

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Oslo, 29.04.2016

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2016/288

Saksbehandler:
Rita Romsås Fjeldberg

Tilbakemelding på overvåkingsrapport og varsel om fastsettelse av intervall for overvåking

Vi har vurdert resultatene fra overvåkingen til Norsk Gjenvinning Industri Mongstad, Wergeland-Halsvik AS, TWMA Norge Mongstadbase, SAR Treatment Mongstadbase i Fensfjorden og Sløvåg i 2015. Resultatene fra overvåkingen i 2015 viser at tilstanden på de stasjonene og parameterne som er undersøkt er god økologisk, men at god kjemisk tilstand ikke oppnås. Det kan bli behov for å gjennomføre tiltak i vannforekomsten for å oppnå miljømålene om god tilstand, men vi vurderer at det på nåværende tidspunkt ikke er aktuelt å sette i gang med tiltak ved bedriftene.

Miljødirektoratet varsler at på bakgrunn av bedriftenes utslipp og tilstand i resipienten vil det stilles krav til gjennomføring av overvåking i biota hvert 3. år og hvert 6. år i sediment og bløtbunnsfauna. Bedriftene skal dermed gjennomføre en ny undersøkelse i 2018. Forslag til program for neste overvåking skal sendes Miljødirektoratet senest 1. oktober 2017 for eventuelle kommentarer.

Vi viser til rapport fra overvåking i Fensfjorden og Sløvåg datert 14. desember 2015, og til vårt krav om vannovervåking datert 28. mai 2014. Norsk Gjenvinning Industri Mongstad, Wergeland-Halsvik AS, TWMA Norge Mongstadbase, SAR Treatment Mongstadbase (tidligere Halliburton AS Mongstad) og Vannområde Nordhordaland har samarbeidet i gjennomføringen av overvåkingen i Fensfjorden og Sløvåg.

Bakgrunn

I følge vannforskriftens § 4 skal tilstanden i overflatevann beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand. God kjemisk tilstand vil si at det ikke skal være målt nivåer av prioriterte stoffer over miljøkvalitetsstandardene (EQS) i vannforskriftens vedlegg VIII A og B. God økologisk tilstand vil si at

tilstanden til de biologiske kvalitetselementene som er undersøkt er god eller svært god, samt at det ikke er målt høye nivåer av vannregionspesifikke stoffer som trekker tilstanden ned¹. Miljømålene skal i utgangspunktet nås innen 2021, dersom det ikke er gitt utsatt frist for å oppnå god tilstand i vannforekomsten på grunn av vesentlige kostnader eller andre tungtveiende hensyn. Det er ikke foreslått utsatt frist for oppnåelse av miljømålene i Fensfjorden eller Sløvåg.

Resultater fra overvåking i 2015

Bedriftene har gjennomført overvåking i vannforekomstene Fensfjorden og Sløvåg i 2015. Det ble gjort undersøkelser av bløtbunnsfauna på sju stasjoner, poly- og perfluorerte forbindelser (PFAS) i albuesnegl på fire stasjoner, samt metaller, PAH, TBT og olje i sedimenter på ti stasjoner.

Bløtbunnsfauna på de undersøkte stasjonene viste moderat tilstand på en stasjon og god tilstand på de resterende seks stasjonene. Indeksen DI er imidlertid inkludert i tilstandsvurderingen, selv om det er anbefalt å se bort fra denne indeksen. Hvis man ser bort fra indeksen DI ser det ut til å være god tilstand på alle bløtbunnstasjonene.

For sedimentundersøkelsene var det lave nivåer av alle metallene som har klassegrense, men nivåene av barium var høye ved noen av stasjonene. Resultatene for tributyltinn (TBT) og PAH-forbindelsen ideno(1,2,3-cd)pyren viste nivåer over EQS på noen av stasjonene, slik at tilstanden i sedimentene ble ikke god på seks av de ti stasjonene. Det ble også påvist høye nivåer av olje på noen stasjoner. Nivåene av olje og barium i sedimentene viste en tydelig økning i nærheten av utslippspunktene.

I albuesnegl ble det for de fleste PFAS-forbindelsene målt nivåer under deteksjonsgrensen, men PFOSA og PFOS ble detektert på alle de fire stasjonene. PFOS er et prioritert stoff med egen EQS i vannforskriften. De målte nivåene var under denne EQS-verdien. Selv om det var lave PFAS-verdier skilte nivåene på stasjonen i Sløvåg utenfor askedeponiet til Wergeland-Halsvik seg ut.

Oppsummering og vurdering av resultatene i rapporten

Den økologiske tilstanden på alle de prøvetatte stasjonene var god når man ser bort fra indeksen DI for bløtbunn. Seks av de undersøkte stasjonene oppnår ikke god kjemisk tilstand på grunn av TBT og PAH i sedimenter, mens de resterende fire stasjonene oppnår god kjemisk tilstand. Det er ikke satt EQS-verdier for barium og olje, så de er ikke med på å klassifisere kjemisk eller økologisk tilstand. Alle biotaprøver viste god tilstand.

De påviste forhøyede nivåene av barium i sedimentene gjaldt stasjonene nærmest utslippet fra SAR Treatment og TWMA på Mongstadbase, og behandlingsanlegget av oljeholdig avfall til Wergeland-Halsvik. Høye konsentrasjoner av barium er typisk for oljeboringsavfall, og det er derfor ikke uventet å finne forhøyede bariumnivåer nært utslippene til disse bedriftene som behandler

¹ Vannregionspesifikke stoffer er stoffer som ikke står på vannforskriftens liste, men er stoffer som Miljødirektoratet er bekymret for nasjonalt. De vannregionspesifikke stoffene skal vurderes under økologisk tilstand. Dersom det er målt høye nivåer av vannregionspesifikke stoffer vil disse nedgradere den økologiske tilstanden til moderat selv om tilstanden til de biologiske kvalitetselementene er god eller svært god.

oljeboringsavfall. Det var heller ikke uventet forhøyede nivåer av olje i sedimentene på de samme stasjonene.

I sedimentene var det også nivåer av PAH-forbindelsen ideno(1,2,3-cd)pyren og TBT over EQS på noen stasjoner. TBT-nivåene skyldes sannsynligvis skipstrafikken, mens det er usikkert hva som er kilden til det høye nivået av PAH-forbindelsen.

Vurdering av videre overvåkingsfrekvens

I rapporten konkluderes det med at stasjonene i undersøkelsen synes å være godt representative for miljøtilstanden for tungmetaller og organiske miljøgifter i sediment og biota i vannforekomstene Fensfjorden og Sløvåg. Resultatene fra undersøkelsen indikerer at vannforekomstene oppnår god økologisk status, og at det er grunn til å anta uendret status ut fra dagens utslippsregime. Derfor er det anbefalt at bløtbunnsfauna, miljøgifter i biota og miljøgifter i sediment blir undersøkt hvert 6. år.

Vår vurdering

Overvåkingsresultatene

Resultatene fra overvåkingen i 2015 viser at det er god økologisk tilstand på alle de undersøkte stasjonene, og utslippene fra de fire bedriftene ser ikke ut til å ha en vesentlig negativ påvirkning på bløtbunnsfauna. Kjemisk tilstand oppnår ikke god på seks av de ti sedimentstasjonene som er undersøkt. Bedriftene ser heller ikke ut til å være en vesentlig kilde til den dårlige tilstanden i sedimentene på disse stasjonene, men vi ser en tydelig påvirkning fra bedriftene ut fra forhøyede nivåer av barium og olje. Vi vil påpeke at sedimentnivåene i rapporten er sammenliknet med de gamle klasseinndelingene. For benzo(g,h,i)perylene medfører det at det i rapporten er satt i klasse IV, mens verdiene er under EQS i vannforskriften.

I albuene ble PFAS-forbindelsene PFOSA og PFOS detektert på alle de fire stasjonene. Siden alle de fire bedriftene har utslipp av PFAS kan det tyde på utslippet deres har påvirkning på biota i vannforekomstene. Dette gjelder spesielt utenfor askedeponiet til Wergeland-Halsvik i Sløvåg. Dette vil bli fulgt opp i bedriftens endrede tillatelse.

Overvåkingsfrekvens

Vi er enige i vurderingen at det er tilstrekkelig å overvåke sediment og bløtbunnsfauna hvert 6. år. Vi mener imidlertid at biota må overvåkes hvert 3. år siden behandlingsanlegg for farlig avfall har utslipp av prioriterte stoffer. Det er påvist PFAS i biotaprøver i vannforekomsten som samtlige av bedriftene har utslipp av. Vi mener det er viktig å følge med på disse nivåene. Foruten dette så ble det i denne undersøkelsen ikke analysert på metaller, PAH-forbindelser eller alkylfenoler i biota. Dette mener vi bør inngå i fremtidige undersøkelser. Den type biota som benyttes må være egnet for overvåking av de stoffene de skal analyseres på. Vi ser positivt på videre samarbeid mellom bedriftene og Vannområde Nordhordaland.

Eventuelle tiltak og fremtidige endringer i tillatelsene

Norsk Gjenvinning Industri Mongstad, Wergeland-Halsvik AS, TWMA Norge Mongstadbase og SAR Treatment Mongstadbase har utslipp fra sin virksomhet til vannforekomster som står i risiko for å ikke nå miljømålene om god tilstand. Det kan derfor bli nødvendig å gjennomføre tiltak enten i

vannforekomstene eller ved kilder til forurensning i vannforekomstene. Dette kan også få betydning for fremtidige endringer i tillatelsen til virksomhetene dersom endringen vil innebære en ytterligere påvirkning av vannforekomsten. Etter vannforskriften kan ikke nye inngrep/ny aktivitet tillates i en vannforekomst som ikke vil nå miljømålet om god tilstand, med mindre visse vilkår er oppfylt, jf. vannforskriften § 12.

Vi vurderer imidlertid at utslippet til bedriftene ikke ser ut til å være en vesentlig kilde til den dårlige tilstanden på de overvåkede stasjonene. Vi ser derfor ikke behov for å kreve at det settes i gang tiltak ved bedriftene for å redusere påvirkningen eller for å bedre tilstanden i vannforekomstene på nåværende tidspunkt.

Varsel om fastsettelse av intervall for vannovervåking

I henhold til vårt pålegg om krav om vannovervåking datert 28. mai 2014 skal intervall for neste overvåking fastsettes etter at bedriftene har gjennomført overvåking en gang. Miljødirektoratet varslar at det for Norsk Gjenvinning Industri Mongstad, Wergeland-Halsvik AS, TWMA Norge Mongstadbase og SAR Treatment Mongstadbase vil stilles krav til gjennomføring av overvåking hvert 3. år for biota og hvert 6. år for sediment og bløtbunnsfauna. Dette for å følge opp videre påvirkning og tilstand i vannforekomstene. Dette intervallet er satt på bakgrunn av bedriftenes utslipp, utslippenes påvirkning og vannforekomstenes tilstand. Vi vurderer at undersøkelser i biota bør gjøres noe oftere enn undersøkelser i sediment og bløtbunnsfauna, for å følge med på nivåer av prioriterte stoffer i biota. Spesielt gjelder dette nivåene av PFAS, som ble påvist i biota i denne undersøkelsen. Bedriftene skal dermed gjennomføre neste undersøkelse i 2018. Forslag til program for neste overvåking skal oversendes Miljødirektoratet senest 1. oktober 2017 for eventuelle kommentarer.

Vedtaket om fastsettelse av intervall vil bli hjemlet i forurensningsloven §11 og §16. Tillatelsens punkt om vannovervåking vil bli oppdatert med intervall for overvåking ved neste endring av tillatelsen.

Dersom bedriftenes utslipp eller tilstanden i vannforekomstene endres kan det bli aktuelt å gjennomføre neste undersøkelse på et tidligere tidspunkt og endre frekvensen for overvåking.

Kommentarer til varselet

Eventuelle kommentarer til varselet om fastsettelse av intervall for overvåking må sendes til Miljødirektoratet innen tre uker.

Frist for å legge data fra overvåkingen i Vannmiljø

Vi kan ikke se at data fra overvåkingen av Fensfjorden og Sløvåg er lagt inn i Vannmiljø. Vi ber dere om at disse dataene legges inn så raskt som mulig, og senest innen 1. juni 2016.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ellen Margrethe Svinndal
seksjonsleder

Rita Romsås Fjeldberg
rådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Likelydende brev til:
TWMA Norge AS, Mongstadbasse
SAR AS avd. Treatment Mongstad
Norsk Gjenvinning Industri AS avd. Mongstad
Wergeland-Halsvik AS

Kopi til:
Vannområde Nordhordaland
Fylkesmannen i Hordaland
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane
Lindås kommune
Gulen kommune
Masfjorden kommune
Austrheim kommune